

II-01/03712-2/2016.

Kövér László Úr részére

Országgyűlés

Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Az Országgyűlés a 2016. június 7-ei ülésnapján fogadta el az egyes kárpótlással összefüggő törvények módosításáról szóló törvényt (T/10727. számú törvényjavaslat, a továbbiakban: Törvény).

Elnök Úr a Törvényt 2016. június 12. napján küldte meg részemre aláírásra és kihirdetésének elrendelésére.

A Törvénnyel az alábbiak miatt nem értek egyet, ezért élek az Alaptörvény 6. cikk (5) bekezdésében biztosított jogkörömmel, és azt az aláírásra megállapított határidőn belül, észrevételeim közlésével megfontolásra visszaküldöm az Országgyűlés részére.

Tisztelt Országgyűlés!

A Törvény javaslatához fűzött indokolás (a továbbiakban: Indokolás) szerint a Törvény elfogadásának célja a kárpótlási folyamat lezárása és egyben a kárpótlás során visszamaradt termőföldeknek a „Földet a gazdáknak” program keretében történő értékesítési lehetőségének megteremtése. A Törvény 2. § (1) bekezdése a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény (a továbbiakban: Amt.) 25. § (4) bekezdését módosítja annak érdekében, hogy „a szövetkezeti földalapba tartozó földek kijelölésüket követően az állam tulajdonába kerüljenek” (Indokolás).

Az Amt. érintett rendelkezésének hatályos szövege:

„25. § (4) E törvény alapján a föld fekvése szerinti települési önkormányzat tulajdonába kerül — ha e jogáról nem mond le — az a védett természeti területnek nem minősülő, és az állam által a szövetkezet ingyenes és határidő nélküli használatába adott állami tulajdonú termőföld, amelyet a Kpt. végrehajtása során 1994. május 31. napjáig árverésen nem értékesítettek. Ha eddig az időpontig a földalapot elkülönítése (13—21. §) még nem történt meg, vagy annak megtörténtétől

számítva 4 hónapnál kevesebb van hátra, az önkormányzat — árverési értékesítés hiányában — a földalapok elkülönítését követő 4 hónap elteltével szerez tulajdont.”

A módosítás eredményeként a szöveg a következőképpen változna:

„25. § (4) E törvény alapján a föld fekvése szerinti települési önkormányzat tulajdonába kerül — ha e jogáról nem mond le — az a védett természeti területnek nem minősülő, és az állam által a szövetkezet ingyenes és határidő nélküli használatába adott állami tulajdonú termőföld, amelyet a Kpt. végrehajtása során 1994. május 31. napjáig árverésen nem értékesítettek. *Ha eddig az időpontig a földalapok elkülönítése (13—21. §) még nem történt meg az állam szerez tulajdont.”*

Ezt a módosítást aggályosnak tartom, több okból.

I.

1. Az Amt. 13. § (3) bekezdése szerint a mezőgazdasági szövetkezeteknek a közös használatukban álló földekből *a)* a részarány-földtulajdonosok tulajdonát képező, *b)* a szövetkezeti tagok és alkalmazottak földtulajdonhoz juttatására szolgáló, *c)* a Magyar Állam tulajdonában lévő, valamint *d)* az árverések céljára szolgáló ún. kárpótlási földalapokat kell elkülöníteniük.

Az Amt. ez utóbbi földalapokat illetően úgy rendelkezik, hogy a kárpótlási árverések lebonyolítása után megmaradó földekből

- a szövetkezeti tulajdonú földeket — a vagyonnevesítés szabályai szerint — a tagok tulajdonába kell adni [25. § (3) bekezdés],

- a védett természeti területnek nem minősülő, a szövetkezet ingyenes és határidő nélküli használatában lévő állami tulajdonú termőföldek pedig, amennyiben azokat 1994. május 31. napjáig árverésen nem értékesítették, *ex lege* a föld fekvése szerinti települési önkormányzatok tulajdonába kerülnek [25. § (4) bekezdés első mondata].

Az Amt. 25. § (4) bekezdése azt a helyzetet is szabályozta, ha 1994. május 31-éig a földalapok elkülönítése nem történt meg, vagy annak megtörténtétől számítva 4 hónapnál kevesebb van hátra. Ebben az esetben az önkormányzatok a földalapok elkülönítését követő 4 hónap elteltével szerezhetnek — árverési értékesítés hiányában — tulajdont.

2. A Törvény által módosított szöveg — az Amt. 25. § (4) bekezdése első mondatának érintetlenül hagyásával — úgy rendelkezik, hogy a földalapok elkülönítésének hiányában az állam szerez tulajdont.

Aggályosnak tartom, hogy ez az új rendelkezés *nem határozza meg* — ami a korábbi szövegben a §-on belül a jogosult azonossága és a bennfoglalt feltételek miatt fel sem vetődött —, hogy *mire terjed ki az állam tulajdonszerzése*. Az Amt. hivatkozott 13.-21. §-ai ugyanis a szövetkezetek által használt teljes földterületeket felölelik. *A módosított szöveg értelméből következően tehát az állam a földalapok kijelölésének elmaradása esetén feltételek nélkül, előre meg nem határozott mértékben, ingyenesen szerezne tulajdont a szövetkezeti használatban álló termőföldeken.* A különböző tulajdonú és rendeltetésű földalapok elkülönítése előfeltétele a részarány-földtulajdonosok tulajdona megállapításának, a szövetkezeti tagok és alkalmazottak földtulajdonhoz juttatásának, a vételi jogok gyakorlásának stb. A módosítás így ennek a körnek az Alaptörvényben foglalt tulajdonhoz való joga esetleges

sérelmének kérdését veti fel. Ez a megfogalmazás nincs összhangban továbbá az Indokolásban megfogalmazott jogalkotói céllal sem, hiszen az a módosítás tárgyaként kizárólag a kárpótlási földalapból visszamaradt földterületeket jelöli meg.

II.

Az Alkotmánybíróság a 16/2015. (VI. 5.) AB határozatában – egyebek mellett – azt a következtetést is levonta, hogy mivel a természetvédelmi célú vagyongazdálkodást a Nemzeti Földalapba kerülő védett természeti területek tekintetében a Nemzeti Vagyongazdálkodó Szervezet nem végez, ez bizonyos esetekben magában hordja az elért védelmi szinttől való visszalépés kockázatát {Indokolás [105]}.

A szövetkezetek használatában jelenleg is lehetnek természetvédelmi területek. A tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 18. § (2) és (5) bekezdései értelmében a szövetkezeti védett (vagy védelemre tervezett) természeti területek a kárpótlási földalapba is kijelölhetők. A Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény 16. § (1) bekezdése szerint viszont a törvény erejénél fogva a Nemzeti Földalapba kerül – a kisajátítás kivételével – az állam által bármely jogcímen megszerzett földrészlet. A Törvény hivatkozott módosítása következtében tehát *előfordulhat, hogy természetvédelmi oltalom alatt álló (vagy oltalomra tervezett) földterületek állami tulajdonba és ezáltal a Nemzeti Földalapba kerülhetnek, ami felveti egyrészt a természetvédelem elért szintje megőrzésének, valamint az Alaptörvény P) cikke (2) bekezdéséből eredő minősített többségű szavazás igényének a kérdéseit.*

Tekintettel arra, hogy a Törvénnyel a fentiek szerint nem értek egyet, kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy a Törvényt észrevételeim alapos megfontolását követően tárgyalja meg és fogadja el ismét.

Budapest, 2016. június „16”.

Áder János

Áder János